

Projekt realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie
w partnerstwie z Miastem Konin

Człowiek – najlepsza inwestycja

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W KONINIE**

**WYDZIAŁ SPOŁECZNO – TECHNICZNY
Instytut Pedagogiki**

Kierunek studiów: **Pedagogika**

Specjalność: **edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną
edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną i z językiem
angielskim**

**PROGRAM
ŚRÓDROCZNEJ PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ**

(obowiązuje od roku akademickiego 2012/2013)

Program niniejszy został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

I. CELE I ZADANIA PRAKTYKI

Podstawę prawną studenckich praktyk zawodowych stanowią:

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365) oraz Regulamin studiów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

Praktyka realizowana jest zgodnie z zasadami oraz w wymiarze nie mniejszym niż zostało to określone standardami kształcenia nauczycieli.

Praktyka śródroczna organizowana jest w toku studiów w poszczególnych semestrach – zgodnie z planem studiów. Student, jako przyszły nauczyciel i jako uczestnik procesu kształcenia występuje w charakterze obserwatora procesu nauczania i wychowania oraz w charakterze asystenta nauczyciela prowadzącego zajęcia. W kolejnych fazach trwania praktyki zadania studenta coraz bardziej zbliżają się do pełnienia ról nauczyciela - coraz bardziej samodzielnie planującego, realizującego i poddającego ewaluacji własne zajęcia z dziećmi w przedszkolu oraz w klasach I - III.

W realizację praktyk pedagogicznych śródrocznych zaangażowani są w sposób szczególny wykładowcy realizujący poszczególne metodyki szczegółowe. Zajęcia prowadzone są przez nich w III i IV semestrze w jednym czasie, w ramach tzw. „bloków metodycznych” (stałe dni tygodnia), co umożliwia stały kontakt oraz możliwość integrowania swych czynności dydaktycznych nie tylko na etapie projektowania i scalania programów, ale także na etapie ich realizacji i ewaluacji. Taka konstrukcja planu umożliwia również spójną realizację zajęć terenowych, gdzie wykładowcy są w jednym czasie dostępni dla wszystkich grup studenckich i odwrotnie.

Celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- poznanie organizacji pracy szkół i innych placówek (m. in.: przedszkola, świetlice socjoterapeutycznej), w szczególności zaś organizacji pracy na etapie edukacji wczesnoszkolnej;
- nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
- nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Zadaniem studenta w czasie praktyki jest poznać:

1. Sposoby diagnozowania sytuacji edukacyjnych w szkole, środowisku rodzinnym dziecka, a także poza nim.
2. Sposoby realizacji treści programowych – poprzez obserwację (hospitowanie) oraz analizę dokumentacji dydaktycznej.
3. Zadania i obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez obserwacje i prowadzenie całodziennych zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela (prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami itp.).
4. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu jemu sprzyjającego środowiska pedagogicznego – poprzez udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, radą rodziców, wywiadach rodzinnych itp.

Człowiek – najlepsza inwestycja

5. Różnorodne formy działalności pozalekcyjnej z dziećmi – poprzez udział w przygotowaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci.
6. Bazę materialną, plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły, przedszkola i innych instytucji współdziałających ze szkołą.

W czasie odbywania praktyki każdy student zobowiązany jest do wzbogacania doświadczeń poprzez aktywne uczestnictwo w obserwacji wszystkich zajęć prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz studentów w ramach wyznaczonej grupy (liczącej w zasadzie nie więcej niż 3 – 5 studentów) w minimalnym czasie trwania określonym niniejszym programem (tabela).

Na podstawie czynności diagnostycznych uzupełnionych dokumentacją badawczą (arkusze obserwacji, wytwory dziecka, wytwory nauczyciela, materiały metodyczne, indywidualne programy terapeutyczne itp.) student winien być gotowy do stopniowego rozszerzania swego współuczestnictwa z nauczycielem-opiekunem w prowadzeniu różnorodnych zajęć w kontakcie z dziećmi. Początkowo mogą to być krótkie (5-10 minut) wybrane fragmenty zajęć edukacyjnych jako sytuacje dwuzadaniowe obejmujące role każdego ucznia oraz role praktykanta (jako przyszłego nauczyciela). Bardzo ważnym elementem tego rodzaju prób jest sterowanie czynnościami poznawczo-instrumentalnymi poszczególnych uczniów będącymi szczególnie istotnymi wyznacznikami aktywności i aktywizacji w modelu interakcyjnego nauczania – uczenia się (według zasad sprzężenia zwrotnego).

W kolejnej fazie praktykant winien podejmować próby prowadzenia zajęć w dłuższym czasie – docelowo całej jednostki metodycznej (45 minut). W ostatniej fazie praktyki śródrocznej student winien być przygotowany do tego, aby przeprowadzić zajęcia z dziećmi w dłuższym czasie, tj. 1 - 3 godzin (a nawet wszystkich zajęć w danym dniu, z uwzględnieniem zajęć pozalekcyjnych) – co ma na celu przygotowanie studentów do odbycia praktyki o charakterze ciągłym z oderwaniem od zajęć w uczelni (po IV semestrze studiów).

II. PRZEBIEG I ORGANIZACJA PRAKTYKI

Praktyka śródroczna odbywa się w szkole i/lub w przedszkolu), z którymi Uczelnia zawarła porozumienie (określające ogólne zadania szkół i nauczycieli).

Praktyka śródroczna obejmuje treści tych przedmiotów, które występują w modułach kształcenia ogólnopedagogicznego i kształcenia metodycznego w formie zajęć terenowych (lub laboratoryjnych), a także w zakresie metodyki nauczania języka obcego. Program praktyki śródrocznej uwzględnia również realizację zagadnień z zakresu treści kształcenia teoretycznego określonego programem kształcenia i sylabusami przedmiotów w modułach podstawowym oraz kierunkowym (psychologia, pedagogika, dydaktyka, teoria wychowania itd.).

Praktykę śródroczną odbywają wszyscy studenci w początkowej fazie w kontakcie z nauczycielami akademickimi w toku zajęć dydaktycznych w Uczelni. Ponadto studenci mogą, a nawet powinni wykonywać zadania związane z celami praktyki poza kontaktami z nauczycielami akademickimi (poza zajęciami własnymi w Uczelni) – pod warunkiem uzgodnienia z mentorem (opiekunem praktyk) w Uczelni oraz z nauczycielem – opiekunem w szkole.

Zajęcia terenowe w charakterze próbnej praktyki pedagogicznej odbywają się w grupie liczącej w zasadzie 3 – 5 studentów. Dopuszcza się większą liczebność grup studenckich podczas obserwacji zajęć w toku realizacji przedmiotów w semestrach 1 – 2, jednak nie więcej niż 12 - 15 studentów.

Człowiek – najlepsza inwestycja

Za realizację programu praktyki śródrocznej odpowiada mentor wyznaczony dla danej specjalności (kierunku) studiów oraz nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne z danego metodycznego przedmiotu szczegółowego. Koordynację studenckich praktyk śródrocznych sprawuje nauczyciel akademicki – mentor specjalności studiów oraz asystent eksperta projektu.

O terminie pobytu studentów w danej szkole (klasie) powiadamia Uczelnia co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem.

Umiejętności nabyte przez studenta w czasie praktyki śródrocznej są niezbędne do realizacji zadań przewidzianych w programie praktyki ciągłej, której szczegółowe cele, zadania oraz sposoby realizacji określają odrębne dokumenty.

Podczas praktyki **student jako przyszły nauczyciel zobowiązany jest:**

- 1) prezentować postawę godną odpowiedzialnego nauczyciela we wszystkich sytuacjach i zakresach występujących w edukacji (szkolnej i pozaszkolnej),
- 2) przestrzegać obowiązujące w danej placówce zasady i regulamin pracy,
- 3) aktywnie, z zaangażowaniem i twórczą inicjatywą realizować cele oraz wyznaczone zadania praktyki wynikające z treści niniejszego Programu,
- 4) w wyznaczonym terminie złożyć opracowaną i skompletowaną dokumentację z zakresu odbytej części praktyki.

W ramach **śródrocznej praktyki pedagogicznej** student zobowiązany jest zrealizować wszystkie zadania szczegółowe określone standardami kształcenia nauczycieli w minimalnym wymiarze godzin, co zostało uszczegółowione w załączonej tabeli.

PROGRAM RAMOWY ŚRÓDROCZNEJ PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Rok studiów	Se-mestr	Problematyka i miejsce praktyki	Przedmiot studiów	Wymiar – termin ogółem/w tym poza zajęciami w Uczelni
Rok I	1	Obserwacja zachowań dzieci podczas zajęć w oddziałach przedszkolnych i w klasie – stosunki interpersonalne między dziećmi (przedszkole – szkoła podstawowa)	Socjologia edukacji	2/1
		Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w oddziałach przedszkolnych w zakresie: - charakterystycznych przejawów właściwości procesów poznawczych, - funkcjonowania społecznego ucznia, wzajemnych interakcji nauczyciel – uczeń (przedszkole – szkoła podstawowa)	Psychologia ogólna	4/2

Człowiek – najlepsza inwestycja

		<p>Obserwacja zajęć w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształcenie i wychowanie w edukacji szkolnej, - nauczyciel i uczeń – dwupodmiotowość w procesie dydaktycznym, - klasa szkolna jako środowisko wychowawcze dziecka <p>(przedszkole – szkoła podstawowa)</p>	Pedagogika ogólna	4/2
	2	<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystycznych przejawów właściwości procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych <p>Dokumentacja szkoły (przedszkola) - placówki z uwzględnieniem jej historii i perspektyw rozwoju</p> <p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrekcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją przedszkola.</p> <p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej</p> <p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych w klasie – w szkole</p> <p>Wychowanie w toku kształcenia dzieci.</p> <p>Szkoła w środowisku – pedagogizacja rodziców</p> <p>(przedszkole – szkoła podstawowa)</p>	<p>Psychologia rozwojowo-wychowawcza</p> <p>Elementy historii edukacji;</p> <p>Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna</p> <p>Dydaktyka ogólna</p> <p>Podstawy wychowania i opieki</p>	<p>4/2</p> <p>2/1</p> <p>4/2</p> <p>5/2</p> <p>5/2</p>
Rok II	3	<p>Poznanie (diagnoza) dziecka – ucznia.</p> <p>Narzędzia pomiaru dydaktycznego</p> <p>System wewnątrzszkolnego oceniania</p> <p>Ewaluacja skuteczności kształcenia i wychowania.</p> <p>(przedszkole – szkoła podstawowa)</p>	Podstawy badań pedagogicznych	5/2
		<p>Obserwacje zajęć w klasach I – III w powiązaniu z realizacją przedmiotów kształcenia specjalnościowego (z bloku metodycznego).</p> <p>(przedszkole – szkoła podstawowa)</p>	Metodyki szczegółowe	15/7

Człowiek – najlepsza inwestycja

4	<p>Poznanie (diagnoza) dziecka – ucznia. Diagnoza a terapia pedagogiczna. Edukacja a terapia pedagogiczna. Ewaluacja skuteczności kształcenia i wychowania. Poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne.</p>	<p>Diagnostyka psychopedagogiczna</p>	6/3
	<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w klasach I – III. Zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne. Hospitacje zajęć całodziennych w klasach I – III Samodzielne prowadzenie fragmentów, a następnie przedmiotowych i modułowych zajęć w wybranej klasie I, II lub III pod opieką mentora oraz nauczyciela – wychowawcy klasy, w której odbywana jest praktyka. Konkursy i imprezy szkolne, klasowe. Zajęcia pozalekcyjne i zajęcia pozaszkolne. Zajęcia wyrównawcze – terapeutyczne. Kontakty z rodzicami. Spotkania z pedagogiem szkolnym, logopedą, bibliotekarzem szkolnym, dyrektorem szkoły itp. Organizowanie imprez z udziałem dzieci z elementami języka angielskiego (np. autoprezentacje z wykorzystaniem programów interaktywnych).</p>	<p>Teoria i metodyka edukacji elementarnej dziecka; w tym: metodyki szczegółowe</p>	34/20
	<p>Hospitacje zajęć języka angielskiego w klasach I – III oraz samodzielne prowadzenie zajęć próbnych lub ich fragmentów (specj. - edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim - łącznie ok. 10 godzin w jednej obranej klasie). Zapoznanie z warsztatem pracy nauczyciela języka obcego. (przedszkole – szkoła podstawowa)</p>	<p>Teoria i metodyka naucz. języka angielskiego w klasach I – III (dot. studentów wybierających dodatk. moduł j. angielskiego</p>	20/14

Człowiek – najlepsza inwestycja

Rok III	5	Obserwacja zachowań dzieci podczas zajęć w oddziałach przedszkolnych i w klasie – stosunki interpersonalne między dziećmi (przedszkole – szkoła podstawowa) Konstruowanie materiałów dydaktycznych z uwzględnieniem programów komputerowych, programów interaktywnych, filmów dydaktycznych, zdjęć itp. Konstruowanie indywidualnych programów (scenariuszów) – na gruncie diagnostyki psychopedagogicznej	Teoria i metodyka edukacji elementarnej dziecka Projektowanie dydaktyczne i neomedia w edukacji dzieci Profilaktyka i terapia w edukacji dzieci	20/12
----------------	----------	--	---	-------

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w czasie praktyki śródrocznej jest:

- utrzymywanie kontaktu i uzgadnianie z mentorem ze strony uczelni m.in. celów, zakresu i form wypełniania zadań - w szczególności zajęć próbnych przeprowadzanych przez studentów,
 - dokonywanie autoewaluacji zajęć własnych, będących przedmiotem obserwacji prowadzonych przez studentów na podstawie ustalonego przez uczelnię arkusza obserwacyjnego,
 - instruowanie studentów w zakresie oddziaływań nauczycielskich wobec dzieci indywidualnie i w grupie, z uwzględnieniem założeń i efektów zajęć, a także źródeł bibliograficznych dotyczących problematyki tych zajęć (zwłaszcza zajęć prowadzonych przez studenta - co najmniej 5 dni roboczych przed planowanym terminem prowadzenia zajęć),
 - udostępnienie infrastruktury dydaktycznej (urządzenia, media itp.) oraz dokumentacji dydaktycznej związanej z prowadzonymi zajęciami w danym dniu,
 - udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
 - wnikliwa obserwacja zajęć prowadzonych przez studenta,
 - udzielanie instruktażu bezpośrednio po zakończeniu zajęć - dokonywanie czynności ewaluacyjnych (w tym wskazywanie możliwości projektowania jak najbardziej skutecznych podejść metodycznych w warunkach funkcjonowania klasy w szkole – środowisku lokalnym) lub w innym wyznaczonym terminie,
 - zapewnienie warunków do satysfakcjonującego wykonywania zadań nałożonych na ~~studentów jako praktykantów.~~
-
- sporządzenie opinii o studencie na podstawie spostrzeżeń za cały okres odbytej praktyki (w semestrze wskazanym przez uczelnię) i jej przedłożenie do akceptacji przez dyrektora szkoły (przedszkola).

Człowiek – najlepsza inwestycja

Zadaniem nauczycieli akademickich, a zwłaszcza mentorów w Uczelni w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- udzielanie (podczas zajęć lub w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem w szkole,
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- obserwacja wybranych zajęć (lub ich wycinków) prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu praktyki w danym okresie czasu (np. w danym semestrze studiów).

III. DOKUMENTACJA PRAKTYK

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie w jednej teczce (lub segregatorze), według następującego układu:

Dział I – Informacje ogólne

- *imię i nazwisko studenta,*
- *nazwa i adres szkoły (miejsce praktyki),*
- *klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska),*
- *opinie i oceny studenta na formularzach podpisanych przez nauczycieli – opiekunów,*
- *autoewaluacja studenta wg ustalonego wzoru,*
- *dziennik praktyki - zestawienie odbytych form praktyki.*

Dział II - Materiały z praktyki

- *scenariusze zajęć prowadzonych (wg wzoru ustalonego w czasie zajęć metodycznych w Uczelni) – uporządkowanie w kolejności ich prowadzenia przez studenta,*
- *szczegółowe sprawozdania z obserwacji zajęć na arkuszu stanowiącym załącznik do niniejszego programu,*
- *dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki,*
- *inne materiały zebrane w okresie praktyki (rozkłady materiału nauczania, konspekty i inne opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli itp.).*

IV. UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez Uczelnię (określonych niniejszym Programem) oraz przez szkołę, w której student odbywał praktykę. Na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji wraz z opiniami oceną końcową z praktyki ustala mentor w porozumieniu z nauczycielem opiekunem praktykanta.

2. Pełną dokumentację wraz z ocenami otrzymuje mentor - opiekun studenckich praktyk pedagogicznych w Instytucie, który na tej podstawie (we współpracy z nauczycielami prowadzącymi zajęcia metodyczne) dokonuje ostatecznego zaliczenia praktyki w dokumentacji studiów każdego studenta.

3. Zaliczenie praktyki stanowi warunek konieczny do przyznania punktów ECTS określonych w planie studiów.

4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk należy zwracać się do Instytutu bezpośrednio lub telefonicznie (tel./fax. 63 2497160).